

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
3439-20

meddelad i Stockholm den 2 juni 2021

SÖKANDE

1. AA
2. BB
3. Dödsboet efter CC

Ombud för 1–3: DD

KLANDRAT AVGÖRANDE

Regeringens (Miljödepartementet) beslut den 26 mars 2020, M2019/00599/Me, avseende överklagande av Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut att inte upphäva strandskydd på Kymmendö, Haninge kommun

SAKEN

Rättsprövning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar att regeringens beslut ska stå fast.

BAKGRUND

1. Vid havet, insjöar och vattendrag gäller ett generellt strandskydd som omfattar land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen. Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i

Dok.Id 242015

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax

Expeditionstid
måndag–fredag
09:00–12:00
13:00–16:00

DOM

Mål nr
3439-20

vatten. Inom ett strandskyddsområde gäller därför ett antal restriktioner, bl.a. får som utgångspunkt inte nya byggnader för bostadsändamål uppföras.

2. Länsstyrelsen får besluta att strandskyddet för ett visst område ska utvidgas till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Länsstyrelsen får också upphäva ett strandskydd. En förutsättning för detta är att det är uppenbart att det aktuella området saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.
3. AA, BB och CC ansökte hos Länsstyrelsen i Stockholms län om att strandskyddet på en viss del av deras fastighet Kymmendö 1:2, skifte 1, i Haninge kommun, som omfattas av såväl generellt som utvidgat strandskydd, ska upphävas. Som skäl angavs att i stort sett hela ön omfattas av strandskydd och att det leder till att det inte är möjligt för ungdomar från ön att bygga nya bostäder. Dessa kan i och med det inte bosätta sig där och därmed inte heller överta och utveckla den verksamhet som bedrivs på ön. Bostäderna avses att uppföras i anslutning till befintlig bebyggelse – bostadshus, butik, sjömack, varv m.m. – på öns västra sida. Det området är sedan länge taget i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften. Inskränkningen i deras rätt att använda marken går därför längre än vad som krävs för att syftet med strandskyddet ska tillgodoses.
4. Länsstyrelsen avslog ansökningen och angav som skäl följande. Fastigheten ligger inom ett område som omfattas av riksintressena för kulturmiljövård och friluftsliv. Skärgården med kustområden är dessutom i sin helhet av riksintresse med hänsyn till sina natur- och kulturvärden. Det är viktigt att säkerställa att de obebyggda sammanhängande strandområdena förblir allemansrättsligt tillgängliga och att goda livsvillkor för växt- och djurlivet säkerställs. Då det inte är uppenbart att det aktuella området saknar betydelse för strandskyddets syften saknas möjlighet att ändra strandskyddets utbredning på fastigheten. Beslutet innebär inte någon inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som går längre än vad som krävs för att syftet med strandskyddet ska tillgodoses.

DOM

Mål nr
3439-20

5. AA, BB och CC överklagade länsstyrelsens beslut till regeringen. Regeringen avslag överklagandet efter att ha konstaterat att det inte var uppenbart att området saknar betydelse för strandskyddets syften och att det vid en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen inte hade kommit fram några omständigheter som utgjorde skäl att ändra länsstyrelsens beslut.

YRKANDEN M.M.

6. AA, BB och dödsboet efter CC ansöker om rättsprövning av regeringens beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering m.m.

Rättsprövning

7. Av 1 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut framgår att en enskild får ansöka om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.
8. Enligt 7 § ska Högsta förvaltningsdomstolen upphäva regeringens beslut om det strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden har angett eller som klart framgår av omständigheterna. Detta gäller dock inte om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet.
9. Rättsprövningen innefattar, förutom ren lagtolkning, även sådana frågor som faktabedömning och bevisvärdering samt frågan om beslutet strider mot kraven på

DOM

Mål nr
3439-20

saklighet, opartiskhet och allas likhet inför lagen. Prövningen omfattar också fel i förfarandet som kan ha påverkat utgången i ärendet. Om de tillämpade rättsreglerna är så utformade att det föreligger en viss handlingsfrihet vid beslutsfattandet, omfattar rättsprövningen frågan om beslutet ryms inom handlingsfriheten (jfr prop. 1987/88:69 s. 23–25 och 234).

Strandskydd

10. Enligt 7 kap. 13 § miljöbalken gäller strandskydd vid havet och vid insjöar och vattendrag. Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.
11. Av 7 kap. 14 § följer att strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd (strandskyddsområdet) och att länsstyrelsen i det enskilda fallet får besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.
12. Enligt 7 kap. 18 § första stycket 1 får länsstyrelsen i det enskilda fallet besluta att upphäva strandskyddet om det är uppenbart att området saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.
13. Vid prövningen krävs enligt 7 kap. 25 § att hänsyn tas även till enskilda intressen. Inskränkningar i enskilds rätt att använda mark eller vatten får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

14. De i målet tillämpliga bestämmelserna i miljöbalken är allmänt hållna och ger myndigheterna ett förhållandevis stort utrymme för bedömningar. I målet har inte kommit fram att regeringen vid beslutsfattandet skulle ha felbedömt fakta eller

DOM

Mål nr
3439-20

överskridit gränserna för det handlingsutrymme som de aktuella bestämmelserna ger eller att det vid handläggningen har förekommit något fel som kan ha påverkat utgången i ärendet.

15. Regeringens beslut kan inte anses strida mot någon rättsregel på det sätt som sökandena har angett. Det framgår inte heller klart av omständigheterna i målet att beslutet på annat sätt strider mot någon rättsregel. Regeringens beslut ska därför stå fast.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Kristina Ståhl, Kristina Svahn Starrsjö, Ulrik von Essen och Mats Anderson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Sarah Helaoui.